

31.10.2017

Asia/5

§ 66

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Yrjö Hakasen ym. valtuustoaloitteesta punavankileirien 1918 historian muistamiseksi

HEL 2017-005428 T 00 00 03

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Yrjö Hakanen ja 49 muuta valtuutettua ovat tehneet aloitteen 1918 punavankileirien historian muistamisesta. Aiheesta on vuosien varrella tehty useita aloitteita, mm. 2005, 2006 ja 2014. Kaupungin historiatoimikunta on tukenut aiheesta tehtyä tutkimushanketta Helsingin sotasurmat 1917–1918, jonka loppuraportti valmistui 2015.

Santahaminan joukkohauta on Helsingin ja Suomen sisällissodan suurimpia joukkohautoja. Joukkohaudan luo pystytettiin Uno F. Inkisen suunnittelema punagraniittinen muistomerkki vuonna 1949. Sitä on hoidettu lähinnä Entiset Punakaartilaiset ry:n, SKP:n Helsingin piirijärjestön ja Helsingin Vasemmistoliiton varoilla. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, nykyinen kaupunkiympäristön toimiala huolehtii muistomerkkin ympäristöstä.

Uudessa aloitteessa esitetään, että kaupunki kunnioittaa Suomenlinnan vankileireillä menehtyneiden muistoa vastaamalla omaisten toiveisiin saada vainajien nimet esille Santahaminan joukkohaudan yhteyteen esim. digitaalisella muistotaululla. Toteuttajatahoiksi aloitteessa esitetään kaupunginmuseota ja puolustusvoimia. Lisäksi aloitteessa esitetään selvitettäväksi mahdollisuutta tuottaa digitaalinen karttapalvelu, jolla kerrotaan vuoden 1918 tapahtumista ja muistopaikoista.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää ehdotettua hanketta arvokkaana ja tärkeänä – kuten myös kaupunginmuseon edellinen johtokunta lausunnossaan 21.1.2014, § 4, jossa se esitti digitaalisten mahdollisuuksien hyödyntämistä. Samalla lautakunta kuitenkin toteaa, että kaupunginmuseolla ei valitettavasti ole käytettävissään resursseja aloitteessa esitettyyn mittavaan muistohankkeeseen, joka edellyttäisi usean toimijan yhteistyötä. Hankkeeseen tarvittaisiin lisäksi niin tutkijatai koordinaattioresursseja kuin digitaalista osaamista ja suunnittelua sekä mahdollisesti myös osallisuus- ja vuorovaikutusresurssia. Lisäksi muistomerkkin sijaitseminen suljetulla sotilasalueella hankaloittaa laajempien yleisöjen pääsyä muistopaikalle ja hankkeen kohderyhmä jäisi näin ollen varsin suppeaksi. Hankkeen omistajatahoiksi soveltuisivat luontevimmin esimerkiksi alueella jo toimivat tahot, Santahamina-seura

31.10.2017

ja/tai puolustusvoimat tai Maanpuolustuskorkeakoulu. Myös vainajien omaisilla on tällaisessa hautapaikkaan liittyvässä hankkeessa keskeinen rooli.

Kaupunginmuseolla ei ole vuosiin ollut määrärahoja toteuttaa itse minäkäänlaisia muistolaatta- tai vastaavia hankkeita kaupungin eri alueille, vaikka tällaisia on useissa aloitteissa esitettykin. Koska museo ei voi olla tekemässä kaikkia toivottuja hankkeita itse, onkin museo pyrkinyt kannustamaan kansalaisia omatoimiseen kulttuuriperinnön esiin nostamiseen ja käyttämiseen. Siksi museo on linjannut avoimen datan tärkeäksi painopisteekseen, sillä kokoelma-aineistojen ja niihin liittyvän tiedon julkaiseminen ja avaaminen kansalaisten käyttöön Finnportaalien ja Helsingin kuvien palvelun kautta toteuttaa museon roolia mahdollistajana aivan kaupungin strategian mukaisesti. Aineistoa saavat ja voivat kaikki tahot, järjestöt ja yksityiset käyttää vapaasti lähteet mainiten juuri edellä kuvatun kaltaisiin hankkeisiin. Resurssiensa puitteissa museon on mahdollista edistää sisällissodan muistohanketta avaamalla tähän aiheeseen liittyvät omat aineistonsa ja tekemällä yleisön käyttöön esim. Helsingin kuvien palveluun 1918-teemainen albumikokonaisuus. Myös Museoliiton ylläpitämän Seinätön museo -alustan soveltumista digitaliseksi palveluksi voidaan vielä selvittää, mutta sopivia tekijöitä ja sisällöntuottajia ei museossa tällä hetkellä ole.

Sisällissodan muistovuoden ohjelmaan kaupunginmuseo tuottaa Hakasalmen huvilaan keväälle 2018 Sirpa Kähkösen käsikirjoittaman Vihan kevät - Helsinki 1918 -draamaproduktion ja Japo Knuutilan ja Jan Kailan valokuvainstallaation sekä siihen liittyvän yläkouluikäisille suunnatun laajan Nuoret sodassa -draamapedagogisen ohjelman. Syksyllä 2018 Hakasalmen huvilassa suunnataan sodasta rauhan vuosiin 1920-lukua käsittelevässä näyttelyssä.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: +358 9 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hakanen Yrjö ym. valtuustoaloite Kvsto 3.5.2017 asia 38
- 2 Allekirjoitettu Hakanen Yrjö ym. valtuustoaloite Kvsto 3.5.2017 asia 38

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Postiosoite
PL 4300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginkaupunginmuseo@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17
www.helsinginkaupunginmuseo.fi

Puhelin
+358 9 310 1041
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

31.10.2017

Asia/5

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on pyytänyt 31.8.2017 mennessä kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle valtuutettu Yrjö Hakasen ja 49:n muun valtuutetun allekirjoittamasta valtuustoaloitteesta vuoden 1918 punavankileirien historian muistamiseksi. Aloitteessa esitetään, että Helsingin kaupunki kunnioittaisi Suomenlinnan vankileireillä menehtyneiden muistoa vastaamalla omaisten keskuudesta esitettyihin toiveisiin saada vainajien nimet Santahaminan joukkohaudan yhteyteen. Lisäksi ehdotetaan, että selvitetään mahdollisuudet tuottaa digitaalinen karttapalvelu, jolla kerrotaan Helsingin historiaan liittyen vuoden 2018 tapahtumista ja muistopaikoista. Aloite kokonaisuudessaan on liitteenä. Oheismateriaalina on asiaan liittyvä kaupunginmuseon johtokunnan lausunto 21.1.2014, § 4.

Valtuustoaloitteesta ei ole pyydetty lausuntoa muilta lautakunnilta.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Tuula Haavisto

Lisätiedot

Tiina Merisalo, museonjohtaja, puhelin: +358 9 310 36485
tiina.merisalo(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Hakanen Yrjö ym. valtuustoaloite Kvsto 3.5.2017 asia 38
- 2 Allekirjoitettu Hakanen Yrjö ym. valtuustoaloite Kvsto 3.5.2017 asia 38

Oheismateriaali

- 1 Kaupunginmuseon johtokunnan lausunto 21.1.2014 § 4

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano